

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА"
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

ПРОГРАМА

вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності
292 – «Міжнародні економічні відносини»

Програма затверджена на засіданні
Вченої ради інституту економіки і менеджменту
Протокол № 11 від 12 червня 2017 р.

Голова вченої ради
_____ д.е.н., проф. О.Є. Кузьмін

Переднє слово

Програма складена на базі програм вищої школи для загальноекономічних і фахових дисциплін спеціальності.

Програма вступного екзамену із спеціальності для вступників до аспірантури на кафедрі Інституту економіки і менеджменту містить два розділи. У першому розділі вміщено питання загальноекономічних дисциплін. У другому розділі подано питання з фахових дисциплін спеціальності.

Розділ 1. Загальноекономічні питання

1. Концентрація виробництва, методологія виміру та її вплив на ефективність виробництва.
2. Диверсифікація виробництва, її форми, види, переваги і загрози.
3. Розвиток підприємництва та зміни організаційних структур управління: структури матричного, проектного типу, мережеві, дорадчі, цільові.
4. Загальне середовище господарювання та його чинники (природні, демографічні, політичні, науково-технічні, економічні, міжнародні).
5. Операційне середовище функціонування підприємства (постачальники ресурсів, споживачі продукції, посередники, конкуренти).
6. Ринкова ціна і фактори її формування на макро- і мікрорівнях.
7. Види ринкових цін та прояв їх стимулюючої, синхронізуючої сигнальної функції.
8. Цінова конкуренція і цінова конкурентоспроможність.
9. Поняття мінімальної ціни і фактори підвищення цінової конкурентоспроможності.
10. Особливості конкурентної поведінки в структурах досконалої та недосконалої конкуренції.
11. Конкуренція та конкурентоспроможність підприємства на внутрішньому ринку, необхідність розроблення стратегій конкуренції.
12. Сутність ресурсів і активів підприємства.
13. Характеристика матеріальних і нематеріальних активів підприємства.
14. Роль нематеріальних активів, їх оцінка та амортизація.
15. Оборотні та необоротні активи в системі функціонування підприємства.
16. Узагальнення активів і капіталу в балансі підприємства.
17. Ефективність використання земельних ресурсів підприємства.
18. Основні засоби.
19. Класифікація та оцінка основних засобів.
20. Методи амортизації основних засобів та їх обґрунтування.
21. Роль амортизаційної політики в інвестиційній активності підприємства.
22. Проблеми оновлення і підвищення технічного рівня основних засобів виробничого призначення.
23. Оборотні засоби.
24. Стадії обігу та склад оборотних засобів.
25. Визначення обсягу оборотних засобів і оптимізація їх структури.

26. Персонал як основний ресурс підприємства та об'єкт партнерських відносин.
27. Форми участі персоналу в капіталі та прибутку підприємства.
28. Продуктивність праці та методичні підходи до її визначення.
29. Прогнозування (планування) рівня продуктивності персоналу на підприємстві.
30. Форми і системи оплати праці робітників.
31. Права засновників щодо вибору форми і системи оплати праці.
32. Сучасні тенденції у застосуванні форм заробітної плати.
33. Зарубіжний і вітчизняний досвід участі працівників у прибутках (доходах) і власності приватизованих підприємств.
34. Вимоги до організації робочого місця як системи праці.
35. Виробничий процес як основний вид операційної діяльності, його складові та принципи раціональної організації.
36. Типи виробництва (одиничне, серійне, масове) та їх техніко-економічне обґрунтування.
37. Методи організації виробничих процесів.
38. Переваги і вади потокового виробництва.
39. Організаційно-економічні умови застосування і економічна оцінка непотокового виробництва.
40. Тенденції розвитку поточкових і непоточкових методів організації виробничих процесів.
41. Інтенсивність виробництва та її вплив на ефективність.
42. Загальна характеристика продукції (послуг) та її класифікаційні ознаки (призначення, фізичні властивості, складність тощо).
43. Вимірники і показники обсягу продукції, сфера їх застосування.
44. Життєвий цикл продукції, процес її створення та освоєння.
45. Ресурсне обґрунтування виробничої програми підприємства.
46. Матеріально-технічне забезпечення підприємства, його форми.
47. Методи формування і калькулювання витрат на виробництво продукції.
48. Проблеми розподілу непрямих витрат при калькулюванні.
49. Організаційно-управлінські засоби мінімізації операційних витрат і зниження собівартості продукції.
50. Функціонально-вартісний аналіз як метод раціоналізації організаційних і технічних систем та зниження витрат.
51. Поняття і процес комунікації.
52. Модель процесу комунікації.
53. Зміст основних етапів процесу комунікації.
54. Міжособові та організаційні комунікації.
55. Мотивація як фактор забезпечення успіху діяльності організації.
56. Маркетингова діяльність підприємства як сфера організації зовнішніх комунікацій.
57. Поняття реклами, її роль у вирішенні проблем стимулювання збуту, критерії вибору рекламних заходів.
58. Комунікації з покупцями.
59. Основні підходи до подолання кризових явищ на підприємстві.

60. Типи антикризової реакції та антикризового управління (реактивне, активне, планове).
61. Процес санації (фінансового оздоровлення) потенційно конкурентоспроможних підприємств (організацій).
62. Особливості розроблення стратегії підприємства для діючого та новоствореного підприємства.
63. Аналіз зовнішнього середовища (PEST-аналіз).
64. Узагальнення результатів стратегічного аналізу (SWOT-аналіз).
65. Управління змінами і формування стратегічної поведінки.

Розділ 2. Питання дисциплін фахового спрямування

66. Світове господарство як структурована динамічна система.
67. Закономірності розвитку світового господарства в історичному аспекті.
68. Особливості сучасного етапу розвитку світового господарства.
69. Сучасна спеціалізація країн та регіонів світу.
70. Мотивація і сутність міжнародного руху капіталу.
71. Міжнародна інвестиційна діяльність, її фактори та інфраструктура.
72. Венчурне інвестування, його джерела, форми та сучасні особливості.
73. Види і форми прямих іноземних інвестицій.
74. Транснаціональні корпорації в системі міжнародного виробництва.
75. Регулювання прямих інвестицій на національному та міжнародному рівнях.
76. Вільні економічні зони як інструмент залучення прямих іноземних інвестицій та вирішення питань національного розвитку.
77. Портфельне інвестування і його сучасні теорії.
78. Переваги та недоліки портфельних інвестицій з огляду на національні та корпоративні інтереси.
79. Основні портфельні інвестори (інвестиційні фонди, пенсійні фонди, страхові компанії, ТНК, банки), функціональні особливості їх діяльності в конкурентному середовищі.
80. Міжнародні кредитно-фінансові інститути та їх діяльність.
81. Розвиток єврокредитування, лізингу, факторингу, форфейтингу.
82. Кредитні інструменти фондового ринку (вексель, єврооблігації, іноземні облігації, сек'юритизація кредитів).
83. Масштаби, форми і основні напрямки сучасних міграційних процесів.
84. Місце мігрантів в структурі сучасного ринку праці.
85. Економічні і соціальні наслідки міжнародної трудової імміграції та еміграції.
86. Методи та рівні регулювання міграції трудових ресурсів.
87. Проблеми боротьби з торгівлею людьми.
88. «Відплив умів» у сучасних міграційних процесах.
89. Попит та пропозиція на робочу силу на світовому ринку праці.
90. Національна валютна система, її елементи і функціональна роль в міжнародних економічних відносинах.

91. Європейська валютна система: структурні принципи та етапи розвитку.
92. Еволюція світової валютної системи.
93. Фінансові кризи (банківські, боргові, валютні) та їх вплив на світогосподарський розвиток.
94. Інноваційна діяльність міжнародних корпорацій.
95. Екологічні виміри діяльності міжнародних корпорацій.
96. Сучасні проблеми і тенденції розвитку міжнародного маркетингу.
97. Передумови і фактори міжнародної інтеграції на мікроекономічному рівні.
98. Сучасні виклики глобалізації: науково-технологічні, інформаційні, економічні, соціокультурні, міжцивілізаційні.
99. Конкурентоспроможність суб'єктів бізнесу в глобальному середовищі.
100. Перспективи України в глобальній економічній системі.
101. Україна в процесах міжнародної трудової міграції.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Митна справа: навч. посібник-практикум / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак, К.О. Дорошкевич, А.В. Тодошук, М.Г. Книш, О.О. Маслак. – К. : Каравела, 2014. – 232 с.
2. Митна справа: навч. посібник / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак, К.О. Дорошкевич, А.В. Тодошук, М.Г. Бортнікова, Р.Б. Рогальський. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 232 с.
3. Митне обслуговування міжнародної економічної діяльності в умовах євро інтеграції: теоретичні положення і методичні підходи до практичних і лабораторних занять: навч. посібник / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак, К.О. Дорошкевич, А.В. Тодошук, О.В. Муқан, О.І. Дорош. – Львів : Міські інформаційні системи, 2015. – 162 с.
4. Основи менеджменту: [підручник для студентів вищих навчальних закладів] / Мазаракі А.А., Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. та ін.; За Ред. А.А. Мазаракі. – Харків: Фоліо, 2014. – 846 С.
5. Менеджмент: [навч. посіб.] / О.Є. Кузьмін, Н.Т. Мала, О.Г. Мельник, О.Р. Саніна. – Львів: видавництво Львівської політехніки, 2012. – 240 С.
6. Менеджмент: [навч. посіб. для самостійної роботи студента] / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, Н.Я. Петришин. – К.: Академвидав, 2012. – 296 С.
7. Менеджмент: графічна і таблична візуалізація: [навч. посіб.] / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, І.С. Процик, С.Б. Романишин, Р.З. Дарміць. – Львів: видавництво Львівської політехніки, 2014. – 196 С.
8. Менеджмент (за допомогою графічно-логічних засобів): [навч. посіб.] / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, І.С. Процик, С.Б. Романишин, Р.З. Дарміць. – Серія «Дистанційне навчання». - №64. – Львів: видавництво Львівської політехніки, 2014. – 196 С.
9. Кузьмін О. Є. Менеджмент: 1001 Тест [збірник тестових завдань]. / Кузьмін О. Є., Гладун Т.М. – Львів: видавництво Львівської політехніки, 2012. – 284 С.

10. Кузьмін О. Є. Глобальна економіка: [навчальний посібник] / О.Є. Кузьмін, О.В. Пирог, І.В. Литвин. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 300 с.
11. Кузьмін О. Є. Соціальна відповідальність: [навчальний посібник] / О.Є. Кузьмін, О.В. Пирог, Л.І. Чернобай, С.Б. Романишин, Н.О. Вацк. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 328 с.
12. Кузьмін О. Є. Економічне оцінювання та розвиток комунікацій в системі управління інтелектуальним капіталом підприємства : [монографія] / А.О. Босак, О.І. Тревого; за ред. проф., д.е.н. О.Є. Кузьміна. – Львів: СТ «Міські інформаційні системи», 2015. – 326 с.
13. Конкурентоспроможність підприємства: планування та діагностика: [монографія] / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, О.П. Романко; За заг. ред. д.е.н., проф. Кузьміна О.Є. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2011. – 198 С.
14. Процесно-структурований менеджмент: методологія та інструментарій: [монографія] / [О.Є. Кузьмін, І.В. Алексєєв, О.Г. Мельник, Н.Я. Петришин та ін.] / За ред. д.е.н., проф. О.Є. Кузьміна. – Львів: видавництво «Растр-7», 2013. – 428 С.
15. Формування та розвиток систем поточного контролювання діяльності промислових підприємств: [монографія] / [О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, М.Д. Пецкович] / Під ред. д.е.н., проф. Кузьміна О.Є. – Львів: видавництво «Растр 7», 2013. – 242 С.
16. Антисипативне управління машинобудівними підприємствами на засадах слабких сигналів: [монографія] / О.Є. Кузьмін, Л.Г. Ліпич, О.Г. Мельник, М.Є. Адамів, О.А. Хілуха. – Луцьк: Вежа-друк, 2014. – 224 С.
17. Сучасні перспективи розвитку системи економічної безпеки держави та суб'єктів господарювання: монографія/ за заг. ред. Мігус І.П. - Черкаси: ТОВ «Маклаут», 2012. – 636 С.
18. Mechanism of sustainable development of economic systems formation: monograph: колективна монографія / О.Є. Кузьмін, К.О. Дорошкевич, М. М. Вороновська, І. З. Салата та інші. – Nurnberg, Deutschland: Verlag SWG Imex GmbH, 2015. – 392 С.
19. Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян: [монографія: у 2-х т.] / Кузьмін О.Є., Бублик М.І. та ін. за заг. ред. Г.Г. Півняка; М-во освіти і науки України; Нац. Гірни. Ун-Т. – Д.: НГУ, 2014. – Т. 2. – 372 С.
20. Кузьмін О.Є. Економічна оцінка та способи зменшення управлінського ризику в системі менеджменту підприємств: монографія / О.Є. Кузьмін, Ж.Б. Яворська.- Львів, 2014.-160 с.
21. Системи прийняття рішень в економіці та техніці: від теорії до практики. підрозділ: колективна монографія / О. Є. Кузьмін, К. О. Дорошкевич, М. М. Вороновська, І. З. Салата та інші, за наук. ред. Савчук Л. М. – Павлоград: АРТ Синтез-Т, 2015. – 436 С.
22. Пирог О.В. Глобалізація світогосподарського розвитку: Cui Bono?: [монографія] / за ред. Н.В. Стукало, О.В. Дзяд; О.В. Пирог. – Дніпропетровськ: Інновація, 2013. – 324с.

23. Пирог О.В. Економічний розвиток національного господарства України: особливості та моделі в умовах постіндустріального суспільства: [монографія] / О.В. Пирог. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 336 с.
24. Пирог О.В. Економічна стабільність суб'єктів господарювання в умовах хаотичного розвитку національної економіки України: [монографія] / О.В. Пирог, Н.О. Шпак, М.І. Романишин. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 288 с.
25. Пирог О.В. Стратегії високотехнологічного розвитку в умовах глобалізації: національний та корпоративний аспекти: [монографія] / під заг.ред. Н.П. Мешко; О.В. Пирог. – Донецьк: Юго-Восток, 2012. – 472 с.
26. Пирог О.В. Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян: [колективна монографія]: у 2-х т. / за заг. ред. Г.Г. Півняка ; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. – Дніпропетровськ: НГУ, 2014. – Т. 2. – 372 с. – С. 160-168.
27. Пирог О.В. Глобальна економіка: [навчальний посібник] / О.Є. Кузьмін, О.В. Пирог, І.В. Литвин. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 300 с.
28. Пирог О.В. Соціальна відповідальність: [навчальний посібник] / О.Є. Кузьмін, О.В. Пирог, Л.І. Чернобай, С.Б. Романишин, Н.О. Вацик. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 328 с.